

СЕКЦІЯ 7 АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 341.14

КВАЛІФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Бабін Б.В., д. ю. н., професор,
завідувач сектору розвитку парламентаризму
відділу проблем національного законодавства
Інститут законодавства Верховної Ради України

Стаття висвітлює наявні проблеми у сфері адміністративно-правової відповідальності за порушення правового режиму тимчасово окупованих територій. Охарактеризовано зміст правопорушень щодо порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї та порушення режимних правил у контрольних пунктах в'їзду – виїзду. Визначено специфіку національного законодавства, що встановлює відповідний режим, відзначено на його недоліки та інші обставини, що ускладнюють кваліфікацію відповідних правопорушень.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, внутрішньо переміщені особи, держава-агресор, кваліфікація правопорушень, пересування іноземців, тимчасово окуповані території.

Статья освещает механизмы административно-правовой ответственности за нарушение правового режима временно оккупированных территорий. Охарактеризовано содержание правонарушений касательно нарушения порядка въезда на временно оккупированную территорию Украины и выезда из нее; нарушения режимных правил в контрольных пунктах въезда – выезда. Изучены специфические черты национального законодательства, установившего данный режим, указаны его недостатки и другие обстоятельства, затрудняющие квалификацию соответствующих правонарушений.

Ключевые слова: административная ответственность, внутренне перемещенные лица, временно оккупированных территорий, государство-агрессор, квалификация правонарушений, передвижения иностранцев.

Babin B.V. QUALIFICATION OF THE ADMINISTRATIVE OFFENCES IN AREA OF THE LEGAL REGIME OF THE TEMPORAL OCCUPIED TERRITORIES

Article lights the current problems of the administrative legal responsibility for violating the legal regime of the temporal occupied territories. The volume of the offenses on violating the order of entering the temporal occupied territories and leaving them also as on violating the regime rules in the check points of enter – exit is determined at. Specific features of the national legislation establishing the coherent regime are researched; their deficiencies and other circumstances that complicate qualification the coherent offenses are shown.

Key words: administrative responsibility, aggressor state, internal replaced persons, movement of foreigners, qualification of the offences, temporal occupied territories.

Постановка проблеми. Встановлення вірних алгоритмів кваліфікації правопорушень у сфері правового режиму тимчасово окупованих територій (далі – ТОТ) наразі стала важливою проблемою вітчизняної науки адміністративного права у контексті протидії російській агресії в Україні та подолання її наслідків.

Мета цієї статті визначено встановлення ефективного алгоритму та вірної моделі кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері правового режиму ТОТ, зокрема щодо порушення порядку в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї. Завданнями цієї статті є визначення передумов та наслідків запровадження відповідної адміністратив-

ної відповідальності, узагальнення практики застосування відповідних норм, визначення проблем їх відмежування від інших правопорушень та злочинів, встановлення специфіки суб'єкту, об'єктивної сторони, інших елементів складу даних правопорушень.

Стан дослідження. Це питання у вітчизняній правничій науці раніше не піднімалося; водночас питаннями кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері недотримання спеціальних адміністративних режимів обіймалися низка вітчизняних авторів, зокрема А. І. Берлач, Є. В. Додін, А. Т. Комзюк, Х. П. Ярмаки тощо.

Вклад основного матеріалу. Вказана проблематика у адміністративному пра-

ві з'явилася після того, як окупація Криму РФ зумовила схвалення закону України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» [12]. Закон № 1207-VII у ст. 10 регламентував порядок в'їзду осіб на ТОТ та виїзду з неї; за нормами цієї статті громадяни України мають право на вільний та безперешкодний в'їзд на ТОТ і виїзд з неї через контрольні пункти в'їзду-виїзду за умови пред'явлення документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України.

В'їзд іноземців та осіб без громадянства на ТОТ та виїзд з неї за вказаним законом допускаються лише за спеціальним дозволом через контрольні пункти в'їзду-виїзду. Порядок в'їзду іноземців та осіб без громадянства на ТОТ та виїзду з неї за цим законом мав бути встановленим урядом України. За порушення відповідного порядку законом № 1207-VII було запроваджено відповідальність шляхом внесення змін до Кримінального кодексу України (ст. 332-1 КК України) та Кодексу України про адміністративну відповідальність (ст. 204-2 КУпАП) [12].

Для фізичних осіб кримінальна відповідальність у 332-1 КК України передбачена за порушення порядку в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї з метою заподіяння шкоди інтересам держави, із обтяжуючими обставинами у виді повторності, попередньої змови групою осіб, вчинення злочину службовою особою або організованою групою. Якщо порушення порядку в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї не містить вказаних у ст. 332-1 КК України обставин, то за ст. 204-2 КУпАП порушення порядку в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї тягне за собою штраф від 100 до 300 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк до 15 діб. Таким чином умовою кваліфікації правопорушення за ст. 204-2 КУпАП має стати відсутність у порушника зазначеного порядку мети заподіяння шкоди інтересам держави та відсутність такої мети у його співучасників (за їх наявністю). При цьому така кваліфікуюча суб'єктивна ознака, як мета, наявність або відсутність якої важко визначити під час відповідного провадження, ускладнює чітке розмежування кваліфікацій між ст. 332-1 КК України та ст. 204-2 КУпАП

Крім того, законом № 1207-VII було внесено зміни до ст. 202 КУпАП щодо встановлення відповідальності за порушення режимних правил у контрольних пунктах в'їзду – виїзду (встановлених на межі ТОТ) – у вигляді штрафу для громадян від 7 до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів гро-

мадян, а на посадових осіб – від 10 до 20 таких мінімумів. Повноваження розглядати справи за ст. 204-2 КУпАП та притягувати винних до відповідальності було надано місцевим загальним судам (їх суддям); право розглядати справи за ст. 202 КУпАП та складати протоколи та здійснювати адміністративне провадження за ст. 204-2 було надано органам Державної прикордонної служби України (ДПС).

Законом № 1207-VII було надано право органам ДПС України провадити адміністративне затримання осіб, які вчинили правопорушення, передбачені ст. 202, 204-2 КУпАП до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках, для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення, до трьох діб з повідомленням про це письмово прокурора протягом 24 годин з моменту затримання [12]. Вказане свідчить про те що вказані правопорушення розглядаються як найбільш суттєві порівняно із більшістю інших правопорушень, що містяться у КУпАП.

Для вірної кваліфікації ст. 204-2 КУпАП, визначення суб'єкту та об'єктивної сторони відповідних правопорушень варто дослідити встановлений законодавством України порядок в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї, адже саме відносини із дотримання такого порядку є об'єктом правопорушення, передбаченого ст. 204-2 КУпАП. Слід констатувати, що законом № 1207-VII було запроваджено зміни у ст. 12, 13 закону України від 11 грудня 2003 р. № 1382-IV «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», за якими на ТОТ для громадян України може бути обмежено свободу пересування та вільний вибір місця проживання [15].

Додатково законом № 1207-VII було внесено зміни у закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI. Згідно з цими новелами в'їзд в Україну іноземцю або особі без громадянства не дозволяється, якщо така особа намагається здійснити в'їзд через контрольні пункти в'їзду – виїзду на ТОТ без спеціального дозволу або така особа під час попереднього перебування на території України здійснила виїзд із неї через контрольний пункт в'їзду – виїзду. Здійснення транзитного проїзду іноземців та осіб без громадянства через тимчасово окуповану територію повністю забороняється [14].

Іноземцям та особам без громадянства, які прибули до контрольних пунктів в'їзду – виїзду з ТОТ без відповідного дозволу, не дозволяється подальший проїзд та в найкоротший строк вони мають повертатися на ТОТ, з якої вони прибули, або в дер-

жаву, яка видала паспортний документ. У разі неможливості негайного повернення іноземця або особи без громадянства вони перебувають у пункті контролю в'їзду – виїзду до їх повернення. Таким іноземцям та особам без громадянства у паспортному документі проставляється відмітка про заборону в'їзду в Україну на термін, зазначений у рішенні органу ДПС України [14].

Наведене свідчить, що для громадян України та для іноземних громадян та осіб без громадянства (іноземців) фактично передбачені різні умови для в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї. Усі категорії фізичних осіб мають робити відповідний в'їзд або виїзд через контрольні пункти в'їзду – виїзду; водночас іноземці користаються цим правом із наведеними обмеженнями, а громадяни України – без таких обмежень. При цьому наказами ДПС України сьгодні встановлено п'ять контрольних пунктів – чотири залізничних («Херсон», «Мелітополь», «Вадим» та «Сиваш») та три автомобільних («Чонгар», «Перекоп» та «Каланчак»).

Також на виконання закону № 1207-VII розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 424-р було здійснено тимчасове закриття пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю на окупованих територіях. Зокрема, було закрито 20 морських та поромних пунктів пропуску та контролю та 7 повітряних пунктів пропуску [17]. Тим самим на ТОТ не залишилося жодного офіційно відкритого пункту пропуску через державний кордон України. Водночас, 30 квітня 2014 р. було схвалено розпорядження уряду України № 578-р приписувалося закрити морські порти Євпаторія, Керч, Севастополь, Феодосія, Ялта, розташованих на ТОТ [2].

Це обґрунтовувалося неможливістю забезпечення належного рівня безпеки судноплавства, дотримання вимог міжнародних договорів України, забезпечення охорони навколишнього природного середовища [20]. Наказом Мінінфраструктури України від 16 червня 2014 р. № 255 до відновлення конституційного ладу України на ТОТ було закрито морські порти Керч, Севастополь, Феодосія, Ялта, Євпаторія з дня набрання чинності цим наказом [13]. Відповідну організаційну процедуру щодо офіційного закриття портів не було здійснено з боку Держрибагенства України та Мінагрополітики України стосовно морських рибних портів Керчі та Севастополя (Севастопольський морський рибний порт був закритий наказом капітана порту; Керченський морський рибний порт досі не є закритим офіційно). Втім, пункти пропуску через державний кордон у цих портах є офіційно закритими розпорядженням уря-

ду України від 30 квітня 2014 р. № 424-р [17]. Аналогічні заходи Мінінфраструктури України вжило для офіційного закриття аеропортів Сімферополя та Севастополя («Бельбек»).

Але пізніше норми закону № 1207-VII були істотно скорегованими законом України від 12 серпня 2014 р. № 1636-VII «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України». За ст. 6.3 7.1-7.3 перетинання транспортних засобів комерційного призначення та громадян через адміністративний кордон ТОТ (ВЕЗ «Крим»), здійснюються аналогічно як при переміщенні через митну територію України [16]. Тому варто стверджувати, що порушення у сфері переміщення через контрольні пункти в'їзду – виїзду на межі ТОТ товарів, речей та послуг з одного боку можуть кваліфікуватися за Митним кодексом України, а з іншого – за ст. 332-1 КК України. Водночас такі діяння самі по собі не утворюють склад правопорушення, передбаченого ст. 204-2 КУпАП.

При цьому за законом № 1636-VII громадяни України під час перетину адміністративного кордону ВЕЗ «Крим» мають право:

- перетнути адміністративний кордон між ВЕЗ «Крим» та іншою територією України за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного ст. 5 закону України «Про громадянство України» або ст. 2 закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України»;

- перетнути адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» із-за меж (за межі) державного кордону України за умови пред'явлення будь-якого документа, визначеного ст. 2 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» [16].

Остання норма певною мірою суперечить із вказаним вище розпорядженням уряду України від 30 квітня 2014 р. № 424-р, яке закриває на ТОТ усі пункти пропуску, за якими громадяни України можуть легально залишити ТОТ. Фактично громадянам України тим самим дозволяється покидати ТОТ при подорожуванні з не окупованої частини України та повертатися із-за кордону через ТОТ України, тобто, дозволяється транзит через ТОТ. Підтвердженням такого транзиту слід вважати відмітку іноземної держави про в'їзд такої особи в цю державу після в'їзду в ТОТ з інших регіонів України або про виїзд з такої держави перед виїздом з ТОТ в інші регіони України.

Але при цьому не вирішується питання можливості пересування громадян України, що постійно знаходяться на ТОТ або відвідують ТОТ, із-за меж (за межі) державно-

го кордону України, без перетинання межі ТОТ з іншими регіонами України. Крім того, закон № 1636-VII поширює територію ВЕЗ «Крим» лише на сухопутну частину ТОТ, а не на територіальне море чи повітряний простір (питання поширення режиму ВЕЗ на Керченську протоку є суперечливим через різні тлумачення її статусу та відповідних норм закону № 1636-VII). На нашу думку до об'єктивної сторони ст. 204-2 КУпАП для громадян України можна віднести як мінімум такі ситуації:

- перетин громадянином України адміністративного кордону між ТОТ (ВЕЗ «Крим») та іншою територією України поза контрольним пунктом в'їзду – виїзду або через контрольний пункт в'їзду – виїзду але без документів, передбачених для цього у законі № 1636-VII

- перетин громадянином України державного кордону України на ТОТ без мети виїзду з інших регіонів України або в'їзду в інші регіони України (наприклад при відвідуванні кримського порту або при заїзді та наступному виїзді з ТОТ через кримські аеропорти чи поромну переправу).

За ч. 7.4 ст. 7 закону № 1636-VII іноземні громадяни та особи без громадянства при перетині адміністративного кордону ТОТ (ВЕЗ «Крим») керуються нормами Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» з урахуванням того, що вони:

- мають право перетнути адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» за умови пред'явлення належних паспортних документів іноземця або посвідки на тимчасове проживання в Україні (із збереженням заборони транзитного проїзду іноземців ТОТ);

- мають право перетнути адміністративний кордон ВЕЗ «Крим» у випадках та за процедурою, передбаченими Конвенцією ООН про статус біженців [16].

Аналогічно до вищезгаданої проблеми закон № 1636-VII не вирішує проблему відвіданя іноземцями ТОТ без відвіданя інших регіонів України. Вочевидь такі форми пересування є забороненими як для іноземців так і для громадян України. Тому до об'єктивної сторони ст. 204-2 КУпАП для іноземних громадян та осіб без громадянства України слід віднести такі ситуації:

- перетин іноземцем адміністративного кордону між ТОТ (ВЕЗ «Крим») та іншою територією України поза контрольним пунктом в'їзду – виїзду або через контрольний пункт в'їзду – виїзду але без чинних документів, передбачених для цього у законі № 1636-VII, або з метою в'їзду в Україну з іноземної держави або виїзду з України в іноземну державу, крім випадків, передбачених Конвенцією ООН про статус біженців;

- перетин іноземцем державного кордону України на ТОТ (ВЕЗ «Крим») без мети виїзду з іншої території України або в'їзду на іншу територію України (наприклад, при відвідуванні кримського порту або при заїзді та наступному виїзді з ТОТ через кримські аеропорти чи поромну переправу).

Варто вказати, що урядом України питання відвіданя іноземцями ТОТ не регламентовано, чим порушено відповідні вимоги закону № 1207-VII. Втім, як відзначало МЗС України у офіційному повідомленні від 10 червня 2014 р., в'їзд іноземців та осіб без громадянства на ТОТ та виїзд з неї допускаються лише за спеціальним дозволом через контрольні пункти в'їзду – виїзду. Іноземцям з держав з візовим порядком в'їзду за отриманням візових документів пропонувалося звертатися до дипломатичних представництв або консульських установ України за кордоном. МЗС України відзначило, що іноземці з держав з безвізовим порядком в'їзду можуть перебувати на ТОТ України виключно за умови перетинання державного кордону в діючих пунктах пропуску через державний кордон України з проставленням відповідних відміток в паспортних документах або імміграційних картках. При цьому МЗС України відзначалося, що станом на момент повідомлення «відповідний проект порядку в'їзду іноземців та осіб без громадянства на ТОТ, розроблений Адміністрацією ДПС, перебуває на погодженні у причетних центральних органах виконавчої влади» [21], але він так і не є схваленим досі.

У офіційному повідомленні ДПС України від 2 вересня 2014 р. з цього приводу містився фактичний повтор норм закону № 1207-VII. Єдиною новелою було повідомлення про термін заборону в'їзду в Україну іноземцям у випадку порушення правил перетинання межі ТОТ – він становить 3 роки [3]. Пізніше, у повідомленні ДПС України від 6 листопада 2014 р. відзначалося, що документи, видані в АРК незаконно створеними органами держави-окупанта, відповідно до ст. 9 закону № 1207-VII визнаються недійсними, власникам таких документів відмовляється у перетинанні адміністративного кордону з АРК. На материкову частину України також не пропускаються іноземці, які в'їхали на неї через пункти пропуску, які закриті за рішеннями Уряду України [1]. Фактично вказана відмова у в'їзді ставить питання щодо можливості притягнення до відповідальності за ст. 204-2 КУпАП для осіб які зробили замах на вчинення відповідного правопорушення.

Певні доповнення у вказану вище нормативну базу було запроваджено законом України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII

«Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». У цьому акті було встановлено нову редакцію ст. 14 закону № 1636-VII, абз. 3. ч. 14.2. якої фактично передбачав легальну можливість для громадян України виїжджати «з ТОТ АРК за межі державного кордону України на місце постійного проживання» (про місто Севастополь вказана норма не згадувала). Водночас закон № 1706-VII у ч. 1 ст. 9 передбачав право внутрішньо переміщеної особи на сприяння у поверненні на попереднє постійне місце проживання та приписував Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим законом підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо змін до КУпАП в частині відповідальності посадових чи службових осіб за порушення прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб [11] (чого зроблено не було).

Вказана ситуація свідчить про те, що адміністративна відповідальність у сфері порушення правового режиму тимчасово окупованих територій за ст. 204-2 КУпАП має охоплювати різні фактичні склади правопорушень для іноземців та громадян України; також серед громадян України у окрему категорію суб'єктів варто виділити внутрішньо переміщених осіб. Практика застосування ст. 204-2 КУпАП свідчить про реальність відповідної адміністративної відповідальності. Так, Каланчацьким районним судом, що охоплює за своєю юрисдикцією два з трьох автомобільні контрольні-пропускні пункти та один з чотирьох залізничних пунктів пропуску на межі з ТОТ, протягом 9 місяців 2014 р. за ст. 204-2 КУпАП надійшло 12 справ щодо 12 осіб. Всі справи було розглянуто та накладено адміністративні стягнення у вигляді адміністративного штрафу на загальну суму 2095000 грн., з них порушниками було сплачено 170000 грн.; жодна із вказаних постанов цього суду не оскаржувалась [19].

Варто вказати на практику окремих суддів притягувати осіб до адміністративної відповідальності за ст. 204-2 КУпАП за спроби перетнути державний кордон України, користуючись документами, виданими органами влади держави-агресора на ТОТ. При цьому відповідні особи могли здійснювати подорож за межі України не з ТОТ, а з інших регіонів України, як це впливає з матеріалів справи № 577/5666/14-п від 17 листопада 2014 р., або з третіх держав транзитом через територію України, як це було у справі № 577/5978/14-п від 2 грудня 2014 р., або з території держави-агресора в Україну (але не в ТОТ), як це відображено у справі № 577/5835/14-п від 26 листопада 2014 р. та у справі № 577/5206/14-п від 22 жовтня 2014 р. (вказані справи розглядали

судді Конотопського міськрайонного суду Сумської області Лебецько М.М. та Разумов І.Є.) [6; 9].

Фактично розгляд цих випадків у суді був зумовлений самим фактом невідповідності документів вказаних осіб встановленим вимогам для перетину україно-російського кордону. Притягнуті до відповідальності особи у матеріалах справ були помилково визначені судом як громадяни держави-агресора із посиланням на ті самі документи, які судом були визнані недійсними. Крім того за матеріалів справ не впливало, що вказані особи користувалися саме цими документами при перетині межі між ТОТ та іншими регіонами України або що ці особи якимось іншим чином порушили режим в'їзду або виїзду з ТОТ. Тому кваліфікацію вчинених ними правопорушень за ст. 204-2 КУпАП не можна визнати вірною.

Прикладом відносно правильного застосування ст. 204-2 КУпАП варто вважати постанову судді Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області І. М. Бахаєва у справі № 320/5872/14-п від 13 червня 2014 р. за якою громадянина України було притягнуто до відповідальності за спробу потрапляння на ТОТ з іншої місцевості України без документу, що посвідчує його особу [10].

Цікавими спробами кваліфікації правопорушень за ст. 204-2 КУпАП стали справи № 510/2092/14-п № 510/2093/14-п, розглянуті суддями Ренійського районного суду Одеської області 10 грудня 2014 р. У цих випадках службовими особами ДПС України в пункті пропуску «Ренійський МТП» було виявлено двох громадян держави-агресора, у яких в паспорті моряка було виявлено відмітку прикордонної служби РФ з «КПП Севастополь» від 28 вересня 2014 р. Службові особи обґрунтовано склали за цим фактом протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 204-2 КУпАП, але суддя місцевого суду відмовив у притягненні до адміністративної відповідальності, а судді Апеляційного суду Одеської області Л. О. Стоянова та В. Ф. Балабан відхилили оскарження справи начальником Ізмаїльського прикордонного загону ДПС України на процесуальних підставах [4; 5]. Невірно застосування норм КУпАП суддями у цих випадках не має правових пояснень.

Тому поки єдиним відомим випадком притягнення екіпажу судна-порушника до відповідальності за ст. 204-2 КУпАП є низка постанов Бердянського міськрайонного суду від 3 лютого 2015 р. про притягнення до відповідальності членів екіпажу рибальського судна «Черемош» під прапором України (порт приписки – Севастополь), яке вийшло з Керчі для лову риби у ви-

ключній морській зоні Грузії, контрольованій самопроголошеною владою Абхазії а потім зайшло у порт Бердянськ.

Капітан судна був також притягнутий до відповідальності за ст. 202 КУпАП [18]. Водночас у вказаному випадку дії капітана скоріше підпадають не під дію ст.ст. 202, 204-2 КУпАП, а під дію ст. 332-1 КК України. В цілому варто вказати, що судоводій торговельного (у т. ч. рибальського) судна, яхти, або пілот літака, водій автобусу або вантажного автомобілю чи експлуатант рухомого залізничного складу, що свідомо здійснює ввезення або вивезення відповідного транспортного засобу на/з ТОТ поза контрольними пунктами в'їзду-виїзду, в загальновідомих умовах російської агресії, окупації та анексії ТОТ має нести відповідальність не за ст. 204-2 або ст. 202 КУпАП, а за ст. 332-1 КК України.

Висновки. Отже, слід прийти до наступних висновків. Встановлення адміністративної відповідальності за порушення правового режиму ТОТ сьогодні існує насамперед у формі внесення до КУпАП складів правопорушень щодо порушення порядку в'їзду на ТОТ України та виїзду з неї та порушення режимних правил у контрольних пунктах в'їзду – виїзду (встановлених на межі ТОТ) у ст. 202, 204-2 КУпАП. Суб'єктами правопорушення, передбаченого ст. 204-2 КУпАП можуть бути громадяни України, в т.ч. внутрішньо переміщені особи, та іноземні громадяни й особи без громадянства. Об'єктивна сторона цього правопорушення є дещо відмінною для громадян України та іноземців, що зумовлено вимогами законів України № 1207-VII та № 1636-VII.

Кваліфікація діянь за ст. 204-2 КУпАП обтяжується такими факторами:

- певною неузгодженістю чинних законів України № 1207-VII та № 1636-VII, що визначають правовий режим ТОТ;

- відсутністю передбаченого законом № 1207-VII Порядку в'їзду іноземців та осіб без громадянства на ТОТ та виїзду з неї, який має бути затверджений урядом України;

- непередбачуваністю дій органів влади держави-агресора, що встановлюють та змінюють на ТОТ власні міграційні, паспортно-візові та прикордонні правила;

- політичними факторами, що впливають на нормативне забезпечення режиму ТОТ органами влади України та правозастосовну практику в цій сфері;

- невелика кількість справ, розглянутих за ст. 204-2 КУпАП та відсутність узагальнень такої судової практики і роз'яснень з боку вищих судових інстанцій;

- відсутність судової практики та матеріалів кримінальних проваджень за ст. 332-1 КК України.

Пошук шляхів вирішення низки вказаних факторів має бути підґрунтям для нових наукових досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Держприкордонслужба інформує про порядок перетину на адміністративній ділянці кордону з АРК, 6 листопада 2014 р. ; URL: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=247730789&cat_id=244276429.

2. Деякі питання функціонування морського та річкового транспорту: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 578-р // Офіційний вісник України. – 2014. – № 51. – Ст. 1347.

3. Порядок в'їзду для осіб на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї: Державна прикордонна служба України, 2 вересня 2014 р. ; URL: http://dpsu.gov.ua/ua/activities/skipping/skipping_25.htm.

4. Постанова судді Апеляційного суду Одеської області Балабана В.Ф. у справі місцевого суду № 510/2092/14-п, провадження № 33/785/52/15 від 22 січня 2015 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42415248>

5. Постанова судді Апеляційного суду Одеської області Стоянової Л. О. у справі місцевого суду № 510/2093/14-п, провадження № 33/785/50/15 від 23 січня 2015 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42415307>.

6. Постанова судді Конотопського міськрайонного суду Сумської області Лебедько М. М. у справі № 577/5206/14-п, провадження № 3/577/1289/14 від 22 жовтня 2014 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41027755>.

7. Постанова судді Конотопського міськрайонного суду Сумської області Лебедько М. М. у справі № 577/5666/14-п, провадження № 3/577/1397/14 від 17 листопада 2014 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41435150>.

8. Постанова судді Конотопського міськрайонного суду Сумської області Разумова І. Є. у справі № 577/5835/14-п, провадження № 3/577/1443/14 від 26 листопада 2014 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41585420>.

9. Постанова судді Конотопського міськрайонного суду Сумської області Разумова І. Є. у справі № 577/5978/14-п, провадження № 3/577/1461/14 від 2 грудня 2014 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41689720>.

10. Постанова судді Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької області Бахаєва І. М у справі № 320/5872/14-п, провадження № 3/320/1630/14 від 13 червня 2014 р. ; URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/40168858>.

11. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII ; URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

12. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII ; URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>.

13. Про закриття морських портів: наказ Міністерства інфраструктури України від 16 червня 2014 р.

№ 255 ; URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0690-14>.

14. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI ; URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

15. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1382-IV ; URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>.

16. Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України: Закон України від 12 серпня 2014 р. № 1636-VII ; URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1636-18>.

17. Про тимчасове закриття пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 р. № 424-р// Офіційний вісник України. – 2014. – № 37. – Ст. 997.

18. Процесс пошел: Украина задержала сразу 2 судна-нарушителя режима оккупации Крыма; URL:

Black Sea News 06.02.2015 г. <http://www.blackseanews.net/read/94818>.

19. Узагальнення щодо розгляду справ Каланчацьким районним судом за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ст. 173 КУпАП, ст. 173-2 КУпАП, ст. 204-2 КУпАП, ст. 185-10 КУпАП за 9 місяців 2014 року; URL: <http://kl.ks.court.gov.ua/sud2112/uzagalnenya/133577/>.

20. Україна офіційно закриває для міжнародного судноплавства морські порти Криму: повідомлення прес-служби Міністерства інфраструктури України від 7 липня 2014 р. ; URL: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247438297.

21. Щодо порядку в'їзду осіб на тимчасово окуповану територію України та виїзд з неї: Посольство України в Республіці Сенегал 10 червня 2014 р., 14:58; URL: <http://senegal.mfa.gov.ua/ua/press-center/notices/2446-shhodo-poryadku-vjizdu-osib-na-timchasovo-okupovanu-teritoriju-ukrajini-ta-vijizd-z-neji>.